

vso to pot bi rad
 — morda skopuh,
 morda razsipneš —
 odmetaval ves svoj glas
 od rojstva do tišine,
 ki bo res poslednja,
 ves svoj glas,
 vse svoje oplojene zloge,
 vse besede jeze in ljubezni
 za besedo časa.

Pavel
 Lužan

Idila o nebu

Glej, nekdam nad nami
 je bilo nebo spremenljivo:

kakšenkrat jasnina, neskončno globoka in skrivnostna,
 bila je kakor modro morje, ki ni ga več,
 a dokler je živelo, bilo je modro kot praocean
 z lučjo v sebi...

kakšenkrat je nebo sivo spustilo se do zemlje
 in takrat me je vedno strašno vleklo,
 da bi stopil vanj in rešil se človeških muk,
 vendar meni to ni bilo dano,

ker najgloblje resnice življenja so bile mi skrite,
zato še preden takšno sanjo sem domislil,
že se je nebo spremenilo ...

kakšenkrat se je vodéno in zaprto
v vetru dvignilo in se odprlo:
v mavričnih barvah je zasijal nebesni slavalok,
kot čudež, ki se je izlival v zemljo
in ki so nam ga vesoljne sile razodele,
nikoli pa pustile ustvariti ...

kakšenkrat se je nad nami zgostilo v črn baldahin,
iz katerega so na zemljó udarjale strele
in grom stresal je kipeče dno nebesnega morjá,
takrat zatekli smo se v hiše, kot pred kugo,
zaprli okna, vrata, ugasnili luči, se zazrli vase,
zažgali smo blagoslovljene oljčne vejice
in v hipu spet bili samo živa bitja:

v temi smo začutili drug drugega in skupaj občutili
isti prastrah pred skrivnostnimi vesoljnimi močmi
in v grozi smo se spomnili prastarih molitev,
da bi nam bilo prizaneseno v hudi uri,

da bi nam bilo nečloveško odpuščeno znova ...

kakšenkrat nebo bilo je, kot da ga ni,
le v nas je obup naraščal po mračnih dneh,
dokler niso, kot nenaden namig iz osončja,
potem prišli dnevi,

ko je na zemljo spet pljusnil svetlobni ocean,
da že si bil odrešen strahu pred smrtjo
in bil rešen črnih misli, ki jih deževje ti je natočilo,
kajti upanje na rešitev, na milost in na ljubezen
nam bilo je v krvi, tak je bil naš čas,

ki so ga spreminjale lunine méne,
takšno je bilo upanje, (edino od bogovskega še v nas),
ki so ga preizkušale spremembe neba,
spremembe v času ...

in potem na jésen, ko vse živo dozorelo je,
čez nebo so lastovke letele v tuje kraje,
ki tudi ni jih več ...

zdej vse obstaja v istem in isto je postalo vse
ali pa je moralo umreti in izginiti,
... tako kot jaz ali drugače ...

Kdo ve zakaj, čemu, kako, kdaj, kje?

RODOVI Oče umre —

v zemljo strmim

Mati umre —

pod nebom bedim

Otroci se razkropimo

krvavi pot potimo

v grozi gorimo

k odrešitvi stremimo

Na kraju samem

vsakdo svoj odgovor daje

Beseda je trša kot kamen

a svet se do temeljev maje

SAVA TEČE... Ob polnočni uri, ko so ujetniki ur
ugasnili televizorje v blokovju,
iz drugega sveta je kot luč prišla
moja rojenica in svoje božje roke
položila na moje vroče čelo ...

v hipnem razsvetljenju
sem doumel preostalo —
daroval sem se življenju
in ono se mi je do konca dalo:
potem srce mi je zastalo.

In drugega se ni zgodilo,

Sava mirno teče ...

v blokovju nikogar ni zbudilo —

čas je še svet in veter je kraj,

ko zvezde ni, poti za kdaj ...

PREKLETSTVO Ob polnočni uri ponavadi
 v spanju vstanem in grem v tovarno delat,
 vsi so že prisotni in s polno paro,
 praviš, se vržemo na delo,
 kot vesoljni utečeni mehanizem.
 Šibam kot avtomat, praviš, ves čas
 in moja brezumna sveta vera v to,
 da bomo spremenili svet, praviš,
 mi vliva neznano moč, moč moči,
 da delam neprestano kot avtomat ...
 in potem doživim zveličavno samopotrpitev,
 ko tam za obzorjem tovarniških steklenih sten
 prične naraščati svetloba, praviš, ko se dela
 novi dan neustavljivo, kot sem sam neustavljiv.
 In takrat vame vstopi tisti nedoumljivi bog,
 praviš, neznanski bog, grozanska moč,
 da gore pričnem premikati do svetlih meja obzorij,
 nič slabše od boga, praviš, opravljam božje delo ...

dokler ženina roka ne pogladi me po vročem čelu
 in prebujajoča se ženska ne prične mi šepetati v uho:
 od vseh usodnih človekovih slabosti najbolj pogubna,
 praviš, je to ljubezensko zapeljevanje,
 ki prikličje me na svet, praviš, in mi zlomi dušo —
 še je čas za enkrat, je ženska uročena, za dvakrat,
 praviš, treba se je razmnoževati, preden grem v tovarno,
 ker ona vedno bi tako rada imela še enega otroka,
 a jaz nisem bog, praviš, polnočna ura zame je
 prekletstvo.

PO SMRTI DIŠI V sobi, kjer spiš ti —
 srednjeslojka modna, emancipirana
 dan na dan z navijalkami v laseh,
 komunistka pri štiridesetih
 v morečo večno temo utopljena,
 pod tenkim ledom gotovosti ohlajena,
 sama v svojo modro kri okamenjena,
 le vase prisluškuješ,

gluha za zemeljske pomladi,
od zime do zime dihaš samó zase
in le osenčena s svojim časom
si kot nedotaknjena nevesta v črnem,

ukleta v spanje puščaš padati
prazne liste iz koledarja svetnikov
in ne slutiš, kako veter jih vrtniči
okrog tebe kot prekletstvo,

le speča mirno čakaš,
da vesoljne sile se zbudijo
in da neopazno se prelijejo
iz tvojega trenutka večne noči...

V sobi, kjer spiš ti —
diši po smrti
dan za dnem,
v vonju ni luči.

PRASTARA

Vse je bilo zaman

SANJA

dan na dan,

vse zaman.

Zakaj toliko krvavo rdečih besed?

Ko da ta svet je v vihnem času smet
in ti — človek v bistvo živalskega uklet!

Vse je zaman

dan na dan,

vse zaman.

Zakaj toliko svetih in preketih priseg?

Ko da med dejanje in sanje je usoda postavila breg
in v tvoji duši odmeva le božji vražji smeh!

Vse bo zaman

dan na dan,

vse zaman.

Kje potem se še zamuja smrtna ura?
Le ogenj v tvoji krvi se je moral pritajiti,
da prastara sanja bi vnovič mogla te doiti.

OTROK ČASA

Ko je maj in zêlen mlaj
greš čez vikend k reki morju gori
otrok časa tak kot si

z očmi srcem in želodcem
se ustaviš v omami
bleščeče preobrazbe v kaj

V kaj je zgorel zêlen mlaj?
Si že na svojem mestu v formalinu
Si že ob svoji uri v naftalinu

II

Resničen hočem biti
in hočem roditi
mrtvega otroka —
njegov mrtvi vek boste spoznali

in za svojega pripoznali
njegov mrtvi vek
je naš mrtvi vek —
resničen hoče biti

Samo
šimš

V ZGODNINI
URAH